І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 173. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го ВЕРЕСНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 9, 1959 No. 173. VOL. LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ПІСЛЯ ПОВОРОТУ З ЕВРОПИ СТВЕРДЖУЄ ПОВНУ ОДНОЗГІДНІСТЬ МІЖ СОЮЗНИКАМИ

Президент Айзенгавер висідає з літака у Вашингтоні

Вашингтон. — 7-го вересня президент Айзенгавер вернувся з довшої подорожі по країнах Европи і заявив на летовищі у Вашингтоні, що він є вдоволений із своєї місії, бо все йде „блискуче" між союзниками. На летовищі вітала Президента його дружина, віце-президент Ричард М. Ніксон із дружиною, високі урядовці та республіканські члени Конгресу. Президент летів „Буїнгом 707" із Шотляндії і не вступав до Кефлавіку в Ісляндії на прийняття до ісляндського президента внаслідок злої погоди. Айзенгавер сказав репортерам на летовищі, що вдалося в розмовах зліквідувати малі розходження, які були між провідниками деяких союзників на важливі проблеми. „Я є певний, що тепер все дістеся дуже добре," — сказав Президент, говорячи про однозгідність між західніми союзниками. Під час 12-денної подорожі Президент відвідав Західню Німеччину, Англію і Францію, де обговорював справу візити совєтського прем'єра Нікіти Хрущова в ЗДА. Президент сказав, що знайшов в тих країнах щире відношення до ЗДА, що свідчить про приязнь тих народів до цієї країни. Президент має перед собою після повороту численні проблеми, домашні і закордонні, і деякі з них обговорюватиме з республіканськими конґресовими провідниками на конференції в Білому Домі 8-го вересня. Конферуватиме він також із секретарем праці Джеймсом П. Мічеллом про стан страйку в сталевому промислі. Сенатори з признанням говорили про місію Президента в Европі. Республіканські сенатори Александер Вайлі і Томас Г. Кухел назвали поїздку Айзенгавера „конструктивною". Сенатор-демократ Гюберт Гомфрі сказав, що подорож Президента була корисна і творча. Сам Президент сказав, що найважливішою справою тепер для західнього світу є однозгідність у всіх проблемах та духова і матеріяльно-економічна сила. — Президент вернувся до Вашингтону безпосередньо з Ейр в Шотляндії, де він перебував від п'ятниці минулого тижня, прилетівши туди з Парижу після закінчення розмов з французьким президентом ген. Шарлем де Голем. У Шотляндії, на замку, що його віддали в його досмертне користування шотляндці з вдячности за воєнні заслуги Д.Д. Айзенгавера, Президент відпочивав, грав ґольфа і бриджа, але й полагоджував біжучі державні справи. Він скоротив своє тамошнє перебування, бо мав залишитись там до вівтірка, а то й середи, і вернувся швидше до Вашинґтону з уваги на різні міжнародні і крайові справи. При виїзді з Англії Президент обмінявся ще депешами з королевою Єлисаветою II.

НА СОЮЗІВЦІ ВІДБУВСЯ 6-ИЙ КРАЙОВИЙ З'ЇЗД БРАТСТВА ДИВІЗІЙНИКІВ У ЗДА

ПОЧЕСНИМ ПРЕДСІДНИКОМ З'ЇЗДУ БУВ ҐЕН. ПАВЛО ШАНДРУК. — ГОЛОВОЮ БРАТСТВА ПЕРЕОБРАНИЙ ІВАН СКІРА

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — В днях 5, 6 і 7-го вересня ц. р. відбувся тут 6-ий Крайовий З'їзд Делеґатів Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії в ЗДА. У з'їзді взяло участь понад 120 делеґатів і дивізійників із станиць Братства у ЗДА, як теж численна репрезентація дивізійників із Канади. У відкритті з'їзду були підкреслені річниці, в яких відбувається з'їзд, а саме 300-річчя перемоги під Конотопом, 250-ліття Мазепинського Чину та 15-річчя бою під Бродами. Почесним предсідником з'їзду був обраний ґен. Павло Шандрук, кол. гол. командант Української Національної Армії. До Ділової Президії З'їзду входили: д-р Любомир Ортинський, полк. Роман Долинський, сотн. Михайло Ліщинський і секретарювали пп. Будний і Тимкевич. Після відчитання надісланих на з'їзд привітів, в тому від президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького, ґен. Михайла Крата, УГВР, НТШ, ЗУАДК-у та інших установ й особистостей з'їзд вітали усно ґен. Павло Шандрук, д-р В. Ґалан, гол. касир УНСоюзу Р. Слободян, ред. Б. Кравців, від „Свободи" та ін. Дальшу програму нарад виповнили звіти уступаючої управи, що вела свою працю під проводом п. Івана Скіри з Филаделфії, звіти представників станиць і вибори нової Управи Братства, до якої увійшли: інж. І. Скіра — голова, Р. Долинський — заст. гол., В. Лотоцький — секретар, М. Рись — скарбник, Б Артимишин — видавничий реф., М. Ліщинський — суспільно-допомоговий референт, В. Гриньох — реф. кольпортажі, Ю. Ференцевич — реф. молоді, В. Зуляк — вільний член і хорунжий. До Контрольної Комісії обрані: І. Коропецький, — голова, І. Чмола й М. Тимкевич — члени. До Тов. Суду: А. Гончаренко, В. Галушка, М. Мацина.

В неділю, дня 6-го верес-

(Закінчення на стор. 4-ій)

БАГАТОЛЮДНИМИ ЗДВИГАМИ, З'ЇЗДАМИ І КОНВЕНЦІЯМИ, ГОЛОВНО МОЛОДІ, УКРАЇНЦІ АМЕРИКИ ЗАКІНЧИЛИ ВАКАЦІЇ ТА ЗАПОЧАТКУВАЛИ НОВИЙ СЕЗОН ҐРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТИ, ЩО ТЕПЕР СТОЇТЬ ПІД ЗНАКОМ ПРОТЕСТУ ПРОТИ ВІДВІДИН ХРУЩОВА В ЗДА

Американське Статистичне Бюро оцінює, що впродовж останнього кінця тижня, який тривав від п'ятниці, 4-го вересня, до понеділка 7-го вересня включно, бо саме в цей перший понеділок вересня американський нарід відзначав Свято Праці, на шляхах Америки були мільйони автомобілів, що ними майже половина населення Америки кудись їхала або звідкись верталась. Між цими мільйонами були цілком певно й великі тисячі українців, поважна частина яких взяла участь в цілому ряді багатолюдних здвигів, з'їздів і конвенцій, що ними закінчено літній вакаційний період і започатковано новий сезон громадської активности, яка тепер стоїть у поважній мірі під знаком недалеких відвідин совєтського диктатора і ката України Нікіти Хрущова в цій країні. До важливіших імпрез, що відбулися впродовж минулого кінця тижня, треба зарахувати Восьмий Всеамериканський Здвиг Спілки Української Молоді Америки, що відбувся рівночасно на оселях цієї організації в Елленвіл, Н. Й. та в Дітройті, 26-ту Конвенцію Ліґи Української Молоді Північної Америки, та конвенцію Т-ва Українських Професіоналістів, що відбулися в Рочестері, з'їзд колишніх вояків Першої Дивізії Української Національної Армії, що відбувся на Союзівці, змагання в тенісі, що їх влаштувала також на Союзівці Українська Спортова Централя Америки і Канади та господарем яких був Карпатський Лещетарський Клюб, З'їзд Старших Пластунів на їхній оселі в Іст Четгем та ряд інших імпрез. Такі імпрези, як Здвиг СУМА і конвенція Ліґи Молоді, закінчились схваленням резолюцій, в цьому і резолюції проти відвідин Хрущова в Америці.

ПОНАД 6,000 ОСІБ, В ЦЬОМУ МАЙЖЕ ТРИ ТИСЯЧІ МОЛОДІ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ЗДВИГАХ СУМА В ЕЛЛЕНВІЛ І ДІТРОЙТІ

До найбільш багатолюдних імпрез минулого тижня належав Восьмий Всеамериканський Здвиг Спілки Української Молоді Америки, що відбувся рівночасно на оселях цієї організації в Елленвіл та в Дітройті. На здвигу в Елленвіл було понад 4,000 осіб, в цьому півтора тисячі сумівської молоді, що в своїх одностроях стала до звіту та взяла активну участь в програмі Здвигу. В Дітройті, згідно з телефонічними інформаціями, було на Здвизі понад 2,000 осіб, в цьому 1,010 учасників-сумівців. Програми обидвох здвигів включали врочисті піднесення прапорів і святочні накази, міжосередкові спортові змагання та мистецькі виступи осередків, сумівські ватри і забави та, вкінці, маніфестаційні частини з привітами і промовами та дефілядами сумівців. Командантом багатолюдного здвигу в Елленвіл був Лев Футала з Дітройту, якому в характері різних референтів допомагали: М. Шашкевич, Іван Кобаса, Микола Семанишин, Вол. Костюк, Яр. Гуменюк, М. Пришляк, М. Бачара, Олег Ґенза, Ярослав Петрух, Петро Гой, Яр. Косановський, Ст. Ковалівський, Т. Луцишин, Гр. Цебрій, Є. Івашків, Є. Несторук і Ів. Корж, а здвигом в Дітройті командував Ярослав Ґавур з Ню Йорку при співпраці обозного інж. В. Харова, писаря Л. Клоса та інших. Маніфестаційна частина здвигу в Елленвіл відбулася в неділю, 6-го вересня, після Богослужень, що їх на окремих місцях відправили всч. о. Любомир Гузар в католицькому та всч. о. Ткачук в православному обрядах. Відкрив маніфестацію голова Головної Управи СУМА Михайло Фурда, а промови виголосили ґен. Павло Шандрук, що прибув на здвиг в почоті кол. членів 1-ої Української Дивізії, які відбували свій з'їзд на сусідній Союзівці, д-р Нестор Процик від Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів, почесний голова СУМА Василь Омельченко, проф. Іван Вовчук від організацій Визвольного Фронту, ред. В. Душник від УККомітету, д-р Яр. Падох від Організації Української Молоді „Пласт", та інші. Український Народний Союз на цьому здвигу репрезентував гол. касир Роман Слободян, як також гол. секретар д-р Ярослав Падох та ред. А. Драган, що сиділи в почесній президії Здвигу разом із згаданими промовцями та всч. оо. Гузарем і Ткачуком, сот. Кононівом, п. Несторуком (УПА), інж. Винником (Об'єднаний Комітет Ню Йорку), п. Тибором („Народна Поміч"), Вол. Луцевим (Пласт, Канада), мгр. Ів. Базарком, управителем оселі СУМА, п. Шарваном з Боффало, інж. Грицаєм (Спортовий Союз), представником Братства УСС-ів та рядом інших громадян. На з'їзд наспіли письмові привітання від Проводу Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів, підписані п. Степаном Бандерою і п. Бенцалем, від голови АБН п. Ярослава Стецька та ряду інших організацій і установ. Від американців наспіли письма з Білого Дому і від віце-президента Ніксона, а привітання Здвигові надісла-

(Закінчення на стор. 4-ій)

„ВЕСЕЛИЙ ЛЬВІВ" ВИСТУПИВ НА СОЮЗІВЦІ „ЩЕ РАЗ ДЛЯ ДИВІЗІЇ"

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Програма, виведена в рямцях 6-го Крайового З'їзду Дивізійників колишніми акторами львівських сцен, зокрема відомого з воєнних часів театру „Веселий Львів" під назвою „Ще раз для Дивізії" в суботу 5 вересня ц. р. в забавових приміщеннях „Веселки" на Союзівці, була прийнята з захопленням слухачами і глядачами, які виповнили вщерть не тільки забавові залі і танцювальний майдан, але й усю площу навколо них. Проводив програмою, як конферансьє, відомий український театральний артист Богдан Паздрій і супровід його проходив у формі дотепних діялогів з окремими виконавцями програми. Після діялогу Богдана Паздрія з Іриною Лаврівською Юрій Лаврівський відспівав три пісні — „Старі добрі часи" і „Клопоти експ героя" (слова О. Лисяка, музика власна), та „На Високім замку" (слова Б. Нижанківського, муз. Ю. Лаврівського) на наддаток пісню „Темна нічка". З черги п-ні Ірина Лаврівська виконала монолог „Циганка" і Марія Лисяк відспівала вояцькі пісні „Заплакали карі очі" і „Розпрощався стрілець" та пісню „Данко із Підзамча" (слова Олега Лисяка і музика Вол. Гентиша). Після чергового діялогу Ірини Лаврівської з Богданом Паздрієм останній в однострої дивізійника виголосив, прийнятий бурею оплесків, монолог п. н. „Дивізійний делеґат". На закінчення програми усі члени ансамблю вивели „Пісню про Союзівку" за словами і музикою Олега Лисяка і в постановці проф. В. Безкоровайного.

АДВ. ЮРІЙ ВОЛИНЕЦЬ ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ Т-ВА УКРАНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ; Д. ГАЛИЧИН ВІДЗНАЧЕНИЙ ЯК „УКРАЇНЕЦЬ РОКУ"

Дмитро Галичин

Рачестер. — Т-во Українських Професіоналістів, що було засноване разом з Ліґою Української Молоді Північної Америки в 1933-му році і від годі разом з Ліґою відбуває свої конвенції, обрало на голову на черговий однорічний період відомого нюйоркського адвоката і діяча, тепер також крайового команданта Українських Американських Ветеранів, п. Юрія Волинця. Заступником голови обраний д-р Луцик з Канади, а секретарями перевибрані Павлина Дика і Алісія Шіпка. Вибір відбувся в результаті конвенції, яку відкрив дотеперішній активний голова Т-ва адв. Іван Робертс та якою проводив адв. Волинець, з участю двох десятків осіб. Одним з головних предметів нарад була справа видвигненої адв. Робертсом ініціятиви для створення Конґресу Українських Професіоналістів, що охоплював би всі станові організації українців Америки, зокрема лікарів, ветеринарів, інженерів, адвокатів, учителів, журналістів та інші. При обговорюванні цієї проблеми висловлено багато признань для професійних кваліфікацій та професійних і громадських досягнень тих українських професіоналів, що поселились у цій країні вже після другої світової війни. На закінчення конвенції, що відбулася в готелі Менґер в суботу, 5-го вересня, відбувся в тому ж готелі бенкет, головною атракцією якого була передача почесної таблиці „Українцеві Року", що ним цим разом обрано головного предсідника Українського Народного Союзу та президента Українського Конґресового Комітету Америки п. Дмитра Галичина. Адв. Іван Робертс, вручаючи почесну таблицю п. Галичину, навів довгий реєстр його „аж до самозапереченння відданої служби українському народові", почипаючи від його добровільної служби в Леґіоні Українських Січових Стрільців та боротьби за волю України в рядах Української Галицької Армії та зокрема його провідної і безприкладної активности в Америці від часу його приїзду в 1923-му році. Немає ділянки українського життя в цій країні — говорив адв. Робертс — в якій Д. Галичин не відограв би провідної, в більшості випадків рішальної ролі. Практично — говорив адв. Робертс — п. Галичин упродовж останнього чвертьстоліття був „Українцем Року" кожного року і тому Т-во Українських Професіоналістів признало йому тепер формально цю почесть, якою досі відзначено сл. п. д-ра Луку Мишугу, канадійського міністра праці Михайла Стара та відомого телевізійного переможця в знанні американської історії, д-ра Олександра Саса Яворського. Д. Галичин, приймаючи це високе відзначення, говорив головно про свою гордість із своєї приналежности до Української Нації та про своє вдоволення з можливостей служити цій своїй нації та її справедливій Справі. Товстмастром бенкету був відомий місцевий адвокат і діяч п. Василь Андрушин. Відкрив бенкет молитвою всч. о. Волянський а закінчено імпрезу відспіванням американського, українського і канадійського національних гимнів. Вітав конвенцію, високо оцінюючи американських українців і їх працю, діючий заступник посадника Рачестеру п. Фарбо.

КОНВЕНЦІЯ ЛІҐИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ МАЄ НАЙБІЛЬШУ УВАГУ ГРОМАДЯНСТВА

Рачестер. — Конвенції, створеної в 1933-му році Ліґи Української Молоді Північної Америки, що об'єднує головно народжені в ЗДА і Канаді українські ґенерації, мають максимальну увагу українського громадянства, можливо тому, що вони у великій мірі є вказівками для майбутнього розвитку нашої спільноти. Таку увагу мала і цьогорічна, 26-та з черги конвенція, що відбулась традиційно під час зв'язаної зі Святом Праці довшого кінця тижня, цим разом в готелі Манґер в Рачестері. Доказом цього могли послужити приявні на конвенції численні представники наших громадських організацій, що вітали конвенцію та бажали їй найкращих успіхів. Український Народний Союз репрезентували на цій конвенції майже всі члени Екзекутивного Комітету: головний предсідник Дмитро Галичин, заступники гол. предсідника Йосип Лисогір і Анна Герман, гол. седретар д-р Ярослав Падох, як також приявні головний контролер Петро Пуцило і гол. радний Андрій Джула та редактори А. Драган і В. Душник, а гол. радний Василь Гузар був головою Конвенційного Комітету.

Конвенцію, до участи в якій початково зареєструвалось 120 делеґатів, що репрезентували 49 клюбів, відкрив в суботу, 5-го вересня, перед полуднем голова Кинвенційного Комітету п. Василь Гузар, після чого члени Українських Американських Ветеранів парадним ходом внесли американський, канадійський і український прапори. Після відспівання гимну та молитви яку провів Всч. о. Волянський з місцевої української католицької церкви, зібраних вітав голова Ліґи п. Тарас Шмагала. З черги обрано Президію конвенції з Мироном Куропасем, сином відомого українського діяча і довголітнього гол. контролера УНСоюзу, на чолі. Привітання для конвенції вже на її початку склали: Йосип Лисогір від УНСоюзу, д-р Ярослав Падох від Пласту, Теодор Мичник від УРСоюзу, адв. Іван Робертс від УККомітету, адв Михайло Пізнак від ЗУАДКомітету, адв. Юрій Волинець від Українських Американських Ветеранів, адв. Іван Флі від Т-ва Українських Адвокатів та ін. На першій пленарній сесії відбулася ширша дискусія на тему діяльности УККомітету та участи молоді в тій активності. Справи реферував касир УКК п. Й. Лисогір. Опісля обговорено цілий ряд проблем самої Ліґи, її організації і активности. Поодинокі справи реферували Мирон Куропась, Е. Драґінда, Вол. Боднар, М. Віхорек, Д. Ґовіч та інші. Раніше звідом-

(Закінчення на стор. 4-ій)

РАДА БЕЗПЕКИ ОН ЗЛЕГКОВАЖИЛА „ВЕТО" СССР В СПРАВІ ЛЯОСУ

Об'єднані Нації. — В понеділок 7-го вересня ц. р. 11ти членна Рада Безпеки Об'єднаних Націй нараджувалася над скаргою, що її в п'ятницю минулого тижня зголосив уряд Ляосу, ствердивши в тій скарзі небезпеки для свого існування від зовнішніх аґресорів. Ляос просив Об'єднані Нації вислати „міжнародну поліцію" ОН йому на поміч проти комуністичних аґресорів. Однак водночас репрезентант Ляосу повідомив, що його уряд застосується до кожного рішення, що його приймуть Об'єднані Нації. ЗДА, Англія і Франція зголосили на Раді Безпеки конкретний внесок, щоб з посеред своїх членів вислати до Ляосу негайно комісію для перевірки тамошньої ситуації. Річ у тому, що на основі суперечних відомостей і заяв трудно було ствердити із 100-%-ою певністю, чи на території Ляосу дійсно знаходяться частини риґулярної комуністичної армії Північного В'єтнаму. Аґресивність тієї комуністичної країни супроти Ляосу не підлягала сумніву, тим паче, що наприкінці минулого тижня північно-в'єтнамська артилерія острілювала Ляос з-поза кордону. Західні великодержави рішили не чекати, поки 15 вересня збереться Генеральна Асамблея ОН ані теж не звертатись до Генерального Секретаря ОН в справі скликування надзвичайної сесії, а негайно вирішили вислання невтральної місії, проти якої віддавна протестували одностайно Москва і Пейпінґ та послушний їм режим Північного В'єтнаму. На понеділковому засіданні всі 10 членів Ради Безпеки проти одного голосу совєтського представника Аркадія Соболева голосували за західним внесенням. Президент Ради Безпеки на місяць вересень, італійський дипломат Еджідіо Ортона відмовився признати неґативний голос Совєтів за „вето", яке перешкодило б виконанню прийнятої постанови. Тоді прийшло до суперечки над інтерпретацією дотичної постанови з Деклярації в Сан Франсіско з дня 7-го червня 1945 року, у справі права зголошування постійними членами Ради Безпеки (ЗДА, Англія, Франція, СССР і вільний Китай) „вета". Не можна вживати його в процедуральних справах, до яких належить теж творення „допоміжних тіл і аґенцій", зате право „вета" прислуговує у справах переводження слідства, що його висліди могли б мати поважне міжнародно-політичне значення. Соболев арґументував, що вислання Комісії до Ляосу може мати таке найповажніше значення і тому СССР має право опретестовувати дану постанову. Предсідник Ради Безпеки і всі її інші члени стали на становищі, що в резолюції не говориться про „слідство", а про „ствердження фактичного стану й перевірення фактів", наведених у петиції Ляосу. Всі 10 членів Ради Безпеки знову проти одного голосу СССР підтримали становище предсідника, названого італійського дипломата, та відкинули совєтське „вето", як неважне. Соболев заявив, що рішення Ради Безпеки є „незаконне" і може мати „важкі наслідки". Таким чином до Ляосу відлетить нині-завтра слідча Підкомісія Ради Безпеки, зложена з репрезентантів Арґентини, Італії, Японії і Тунісії. Крім тих чотирьох держав і названих вгорі п'ятьох постійних членів Ради Безпеки належать туди ще Канада і Панама, всіх разом 11. Деклярація державного департаменту з суботи 5-го ц. м. брала рішуче в оборону Ляос, оскаржувала знову Москву і Пейпінґ та комуністичний В'єтнам в аґресивних кроках супроти Ляосу та стверджувала потребу допомоги Ляосові. Ляоський міністер закордонних справ конферував в Банґкоку, столиці Сіяму, з ґенеральним секретарем Південно-східнього азійського бльоку (СЕАТО) та заявив, що коли б ОН не дали достатньої допомоги Ляосові, то той звернеться за допомогою до СЕАТО. Комуністи кричать, що це „американські імперіялісти" загострюють ситуацію, бо втручаються до „громадянської війни" в Ляосі.

Наради Канадійського і Американського Товариств ім. Шевченка в Ню Йорку

Ню Йорк. — В днях 3 - 4 вересня ц. р. відбулися в домі НТШ в Ню Йорку дводенні наради Канадійського і Американського Наукових Товариств ім. Шевченка, в яких взяли участь голова Канадійського НТШ д-р Е. Вертипорох і Президія НТШ в ЗДА у складі: проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, проф. д-р В. Калина і інж. Р. Кобринський. У висліді нарад узгіднено відсвяткування 100-ліття з дня смерти Т. Шевченка, справу Конґресу. Української Вільної Науки в 1961 р., справу встановлення Шевченківської Медалі заслуженим діячам науки і інші спільні справи, що торкаються обох Товариств.

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ НА „СОЮЗІВЦІ" ВІДБУЛИСЯ ПРИ УЧАСТІ 84 ЗМАГУНІВ

ПЕРШІ МІСЦЯ В КОНКУРЕНЦІЯХ ЗДОБУЛИ ЮРІЙ КОРОЛЬ, ІРИНА СТЕЦИК, МОДЕСТ ВЕНГРИНОВИЧ, РОСТИСЛАВ СМАЛЬ И АНДРІЯ МАРІЯ КЕЙБІДА

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — В днях 5, 6 і 7го вересня ц. р. на оселі УНСоюзу „Союзівка" відбулися четверті з черги змагання за першенство в тенісі, влаштовані Українською Спортовою Централею Америки й Канади. У змаганнях, що відбувалися на чотирьох кортах Союзівки, в тому трьох нових збудованих на протязі останнього року, взяли участь 84 змагуни із 9 клюбів ЗДА і Канади. Були заступлені такі клюби: КЛК, Ню Йорк, „Черник" Дітройт, „Сокіл", Сиракюзи, Союзівка, „Січ", Нюарк, „Плай", Ню Йорк, „Львів", Торонто, „Львів" Клівленд, і „Леви", Шикаґо. Урочесте відкриття змагання, при піднесенні американського, українського і клюбових прапорів, відбулося в суботу дня 5-го вересня і довершили його гол. касир УНюзу Роман Слободян, голова УСЦАК-у мгр. Іван Красник та керівник змагань інж. Богдан Рак. — Змагання були зразково зорганізовані і відбувалися при масовій участі глядачів — постійних і приїжджих гостей Союзівки. В конкуренціях чоловіків брало участь 46 змагунів і перше місце в них здобув Юрій Король із клюбу „Черник", Дітройт. Дальші три місця зайняли Леонід Воробкевич, „Черник" Дітройт, Микола Миколенко, „Черник", Дітройт, — і Юрій Савчак, КЛК, Ню Йорк. В конкуренціях жінок перше місце зайняла Ірина Стецик, „Львів" Торонто, друге місце Марія Душник, Союзівка і 3-тє та 4-те — Люся Друневич і Таня Могильницька. В конкуренціях сеньйорів пер-

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНА І ТЕКСАС

Видруковану минулого тижня в американському квартальнику „Форін Афферс" статтю Нікіти Хрущова п. з. „Про мирне співіснування" можна розглядати з двох аспектів — ширшого, міжнародного і вужчого, українського. Однак сам Хрущов тісно пов'язав у своїй статті проблему співіснування що ніби має прийти на зміну періодові холодної війни, з проблемою уярмлених народів, у тому числі на першому місці України. Всупереч своїй очевидній інтенції, якою було переконати читачів журналу, що в СССР проблеми уярмлених народів не існує, бо Україна, Білорусь, Литва, Латвія, Естонія, Вірменія, Грузія і т. д. — це невід'ємні, органічні частини Совєтського Союзу і тому всі справи тих країн — це внутрішня справа Совєтського Союзу, всупереч цій інтенції сам Хрущов найпереконливіше розкрив, що проблема уярмлених країн, отож проблема їх визволення, найтісніше пов'язана з цілою нинішньою міжнародною ситуацією.

Хрущов ставить за найпершу передумову співіснування — визнання західнім світом непорушности нинішнього стану на Сході Европи. Він вимагає, щоб західній світ визнав за довершений факт „соціялізм" в усіх опанованих Москвою країнах і погодився з тим, що у тих країнах „немає повороту назад" від панівної в них комуністичної системи. Атакуючи знову відому Конґресову резолюцію та проклямацію Президента у справі Тижня поневолених народів, Хрущов прирівнює названі вгорі країни до американських стейтів Тексасу, Арізони і Каліфорнії. Він запитує, як вашингтонські законодатці зареаґували б, коли б мехіканський парлямент прийняв резолюцію про конечність визволення тих стейтів „з американського рабства".

Таким чином Нікіта Хрущов, продовжувач політики царської Росії, висловив знову ту саму єдинонеділимську думку, що її протягом сторіч висловлювано декретами й баґнетами — від Петра I і Катерини почавши, через різних валуєвих аж до Муравйова, Єгорова і правління Хрущова включно. Коли Джордж Кеннан порівняв тільки господарське значення України для Совєтського Союзу із господарським значенням Пенсилвенії для З'єдинених Держав, то всі українці у вільному світі та й інші співчуваючі нам поневолені народи зареаґували обуренням на таке порівняння. Куди ж дальше пішов тепер прем'єр Совєтського Союзу, який за тиждень приїздить до ЗДА, у своєму твердженні, що Україна, Грузія і всі балтійські держави — це тільки стейти монолітної большевицько-російської великодержави! Хрущов своєю заявою потвердив загальновідому правду про суворий окупаційно-асиміляційний московсько-большевицький режим на тере ні всіх колишніх вільних і самостійних країн, збросю і підступом підбитих під панування Москви. Виявивши свою повну іґноранцію щодо історичного шляху, яким Америка дійшла до нинішнього свого стану 50-ох стейтів, Хрущов ще раз показав без маски обличчя російського імперіяліста, який забороняє світові піддавати під сумнів „довершений факт" територіяльних підбоїв.

Стаття Хрущова — це ніщо інше, як ще один документ пропаганди, що розраховує на таку наївність американського політичного проводу й інтелектуальної верхівки, при якій затрачується відчування різниці між білим і чорним. Хрущовська діялектика визнає тільки два світи — соціялістичний і капіталістичний, але річ не в соціялізмі і не в капіталізмі, а у волі і неволі. Центральною проблемою нинішнього світу є не відмінність економічних систем, але поділ його на світ волі і неволі. Хрущов нахваляється, що 41-річна совєтська соціялістична держава „наздоганяє" 150-річну (він трохи скоротив історію ЗДА) капіталістичну Америку. Але він промовчує, що тривкість 41-річної совєтської влади оперта виключно на системі поліційного терору, який служить інтересам одної партійної кліки, що протягом всього того 41-річного періоду не дозволила на вільні вибори. Хрущов признає ласкаво право противникам комунізму вірити в перемогу капіталізму. Але водночас він відмовляє права американцям вірити в упадок большевицької влади на Сході Европи, право вірити у визволення поневолених народів та право співчувати поневоленим народам! Комуністам вільно пропаґувати словом і ділом комунізм, що автоматично несе неволю, але противникам комунізму не вільно пропаґувати ідеалів волі, бо це, мовляв, втручання у внутрішні справи Совєтського Союзу з його стейтами, що простягаються від Білого по Чорне море і від Балтику по Тихий океан, включно з Мадярщиною, Польщею і Східньою Німеччиною. Але таких „Тексасів" під совєтською владою забагато. І тому, за законом історії, швидше чи пізніше розвалиться та тюрма народів.

НА СТАРІ ШЛЯХИ В ШКІЛЬНИЦТВІ

Директор одної з наймодерніших і найкоштовніших середніх шкіл у ЗДА, д-р Євген Стол, розповів у журналі „Космополітен" за вересень ц. р. про деякі проблеми американського публічного шкільництва. На вступі своєї студії він пише: „Я маю честь бути директором тієї школи (в Ебинґтоні, Па. — Р. К.), збудованої за кілька мільйонів долярів, яку деякі критики називають інтелектуальним „супермаркетом", а її прихильники дають їй назву „зрозумілої" (на старий лад — Р. К.) школи".

З черги автор-виховник ставить рубом дразливе запитання: Чи справді стан американського шкільництва задовільний? Чи воно йде назустріч потребам завтрішнього дня, чи потрібна переоцінка його метод?

Шкільна проблема в ЗДА — це проблема, це важка дилема всього суспільства, а не самих учителів та виховників. Модерне технічне устаткування деяких наших шкіл, пише автор, ще не розв'язка справи. Це — мертві стіни, які не мають душі. Не лише дбайливо підібраний персональний склад учителів робить школу повновартісною, але й батьки та їхні діти, їхня якість, їхнє наставлення до школи, а врешті методи навчання роблять публічну школу доброю, повноцінною.

Приблизно двадцять років тому, каже д-р Є. Стол, в американському шкільному навчанні наступив зворот, але — на гірше. Справа в тому, що в той час стару „консервативну" методу навчання заступлено новою, проґресивною... Ось деякі маркантні, добре знані всім батькам і недавнім студентам пункти цього проґресивного шляху: 1. Нехай сам учень нормально, без сторонніх впливів розвиває свої інтелектуальні здібності. 2. Треба брати під увагу однаково фізичні і духові вальори учня. 3. Нехай учень сам набирає охоти до даного предмету, до науки взагалі, без жадного стимулу іззовні (значить, не силувати його до книжки — Р. К.). 4. Учитель повинен бути провідником для учня, але ні в якому разі тим, що втовкмачує йому в голову знання...

Все це, пише д-р Стол, виглядає імпозантно, але тільки на папері. Наслідки такої проґресивної методи відчувається дуже болючо майже на всіх ділянках суспільного життя (не згадуючи, наприклад, закордонно-репрезентаційні аспекти — Р. К.). Зокрема болюче відчули цей шкільний лібералізм високі школи. Шкільні проґресисти та їхня виховна „революція" з-перед двадцяти років, пише автор студії, в поважній мірі відповідальні за всю інтелектуальну та моральну шкоду, спричинену таким станом навчання. Панівна й досі теорія про „свободу" учня в школі та про безконтрольну дисципліну щодо нього — обернули чимало наших викладових кляс у стан безладдя. Це стосується в однаковій мірі й навчального рівня в математиці та в граматиці. Частенько дипломом середньої школи дістають неграмотні („іллитерейтс").

Автор подає в своїй інтересній статті багацько прикладів зі шкільного побуту. Наприклад, один учитель, що викладав ужиткове мистецтво, вибирався якось до школи, немов на весілля, ще й з китицею квітів у руках. На запитання свого колеґи: „А ти чого убрався, як молодий до шлюбу?" — відповів: „Аякже, будемо мати сьогодні у клясі практичну весільну лекцію..."

Яка причина такого стану в багатьох середніх школах? — запитує автор. Все це наслідки, а може й залишки сумнівної вартости „проґресивної" теорії. Також подекуди фінансова сторінка обнижує стан публічного шкільництва. Чимало громад, містечок, а то й великих міст багато більше витрачають грошей на будову шляхів, спортових стадіонів тощо, як на потреби місцевих шкіл. Існують також інші недомагання, які конче треба усунути. Виховники, зокрема ж прихильники старої, традиційної методи навчання — ніяк не годні запровадити деяких конечних реформ. Існує в цій важливій ділянці цілий комплекс проблем і дилем, які лише широкі маси суспільства всилі розв'язати.

Д-р Є. Стол подає в своїй цінній статті ряд постулятів, від реалізації яких залежить поліпшення стану американського (публічного) шкільництва:

1. Привернути престиж до науки, до навчання і до школи. Якщо хочемо пережити бурхливу добу, в якій живемо, вийти переможцями із світового конфлікту ідей та техніки — не лише молодь, але й всеньке громадянство повинно ставитись з високим респектом до науки. На щастя, ситуація під цим оглядом з кожним роком змінюється на краще.

2. Відновити пошану до вчителів і виховників. Це зовсім не їхня вина, що в нашому суспільстві стоять вони так „низько". Якщо вчитель має навчати, тоді конечним є, щоб він мав пошану „настоятеля" („супіріор"), щонайменше в шкільному будинку і своїй клясі.

3. Мусимо усвідомити собі, що дисципліна у школі — важлива річ. Учні середніх шкіл, майже поголовно, не знають дисципліни. Вони певні, що всяке її порушення не матиме поважних наслідків. Щодо цього зовсім не треба нових драконівських законів, треба лише респектувати й всією силою реалізувати ті закони й приписи, що вже існують.

4. Змодифікувати спортово-атлетичні предмети, зредукувати ряд позашкільних або мало зв'язаних зі школою соціяльних і інших предметів. Треба називати речі своїми іменами: не пришпилювати ярлика шкільництва тим справам і діям молоді, які самі собою лежать поза сферою шкільного навчання.

5. Мусимо усвідомити і консеквентно вирішити — якої школи нам треба. Так звані шкільні проґресисти мали нагоду показати „своє" і впали остаточно.

Тепер постає питання: кудою йти далі? Лише суспільство, яке фінансово утримує школи, може сказати своє слово. А воно повинно глибоко призадуматись над майбутнім своєї молоді. Деякі кажуть: лише гроші й ще раз гроші допоможуть на місцях, по громадах вивести шкільну справу на кращі шляхи. Фінанси, твердить д-р Стол — це лише один бік справи, чисто технічний. Іде про переоцінку цілого нашого шкільного навчання, про ідейний бік справи. В сучасному шкільному конфлікті необхідна самокритика, від слів треба приступити до діл, до зміни на краще.

На порозі нового шкільного року і для українського читача оці сміливі думки американського педагога — не без значення. Думки й висновки цього автора для нас, українців, ясні. Яка школа, таке й суспільство. Ці й їм подібні думки реально думаючих виховників цієї країни напевно знайдуть свій відгук у широких масах. В результаті порушена д-ром Стол проблема з бігом часу знайде свою щасливу, найкращу розв'язку.

Р. К.

ЩЕ ДО ВІДВІДИН НІКСОНА В СОВЄТАХ

У неділю 9 серпня ц. р. бачили ми в телевізії фільмовані уривки з відвідин віце-президента Ніксона у Совєтському Союзі та Польщі. Віце-президент заявив, що було б побажанням, щоб Хрущова прийняли в ЗДА так, як він був прийнятий в СССР. До його побажання приєднався також Президент. Якщо брати цей заклик дослівно, то нехай симпатики комуністичного устрою вітають Хрущова так, як вітали Ніксона симпатики устрою, в якім живуть вільні народи. Можливо, що й Президент, згідно з своєю заявою прийме Хрущова так, як той прийняв Ніксона, хоч для культурної людини це не легке завдання приймати гостя лайкою та докорами.

Як видно було з уривків фільму, трудно було віце-президентові Ніксонові докінчити промову на відкритті виставки, бо Хрущов раз-у-раз її перервав. Запропонований Хрущовим тост за ліквідацію американських військових баз, що стоять на сторожі ще не поневолених Москвою держав (от хоч би Ляосу), був дуже несмачною провокацією супроти гостя. Критика Хрущова відносно американської виставки в Москві, лайка в кухні американського дому на виставці та всякі інші „гостинні" виступи Хрущова, від яких він не може відпекатись, бож вони були й сфільмовані і певно записані кореспондентами, мають бути подані до відома американському громадянству, щоб воно могло піти назустріч побажанням Президента та віце-президента і прийняло Хрущова так як він прийняв Ніксона.

Вершком злоби Хрущова був показ представникові вільного американського народу „невільників", що купалися в ріці біля його „дачі". Правдивих невільників у ріку, де їздить Хрущов своєю моторівкою, напевно не пускають, як не пускають ворогів уряду в кожній іншій країні ті, що відповідають за його безпеку.

Шкода, що не побував Ніксон з товариством на Колимі, де невільники комунізму добувають золото, де ніколи земля не розмерзається, де лежать кості без числа замучених совєтських „щасливих" громадян. Пускають звідти додому лише таких, що вже працювати не можуть, та й то з „вовчим пашпортом", з яким вільно тільки вмирати на рідній землі. А якщо вони ще можуть заробити собі на хліб, тоді дозволяють їм „добровільно" вертатись туди, звідки пустили. Немало з них користає з цієї „ласки", щоб не вмерти з голоду. Колись можна було невільника викупити. Шевченка також викуплено у його власника. Тепер в комуністичнім раю навіть ця процедура неможлива. Якби Ніксон знав про те, що знають уже тисячі американських громадян, які переписуються з тими совєтськими невільниками чи їх родинами, то можливо інакше зареаґував би на пропозицію Хрущова оглянути „невільників", що купалися у річці біля його дачі.

Представники американського народу прийняли в Конґресі постанову про Тиждень поневолених народів, які мучаться за гріхи тих політиків що дали Совєтам можливість стати передовою державою під час і після другої світової війни. Шанувати благородні почування американського народу та вибраних ним представників повинен у першу чергу уряд. І не тільки шанувати, але й боронити ці почування усіми засобами повинні представники уряду, якщо хочуть тішитися довір'ям народу особливо перед близькими вже виборами.

Після прогулянки на моторівці Хрущова варто було доброму політикові поїхати до Києва, з перекладачем із мови англійської та української. Там у розмовах з міністрами України та представниками наукової, партійної чи адміністраційної ділянки не можна обійтися без перекладача з російської на українську та англійську мову. У „непоневоленій" Україні оці визначні люди здебільша української мови не знають, як не знали її і царські володарі на Україні, як не знали й німці, що завойовували Україну вже два рази в цьому столітті. Добрий американський політик мав би важкий арґумент на те, що тільки в поневолених країнах володарі не говорять мовою поневоленого ними народу. Англійська королева під час відвідин канадійської провінції Квебеку говорила по-французьки, бо мешканці цієї провінції здебільша говорять по-французьки, хоч Квебек не є республікою і членом Об'єднаних Націй так, як Україна. Чи мав це Хрущов на увазі при тім, як казав Ніксонові, що тільки в капіталістичних країнах є поневолені народи?

Я. М.

ПАРЛЯМЕНТАРНІ ВИБОРИ В АНГЛІЇ

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен поїхав до замку Белморал в Шотляндії до королеви Єлисавети, щоб запропонувати їй розв'язання англійського парляменту та розписання нових виборів на жовтень ц. р. Загально припускають, що вибори відбудуться 8 або 15 жовтня ц. р. За англійською конституцією прем'єр має право в кожному часі розв'язати парлямент і розписати нові вибори, але формально дістється це за підписом монарха. Уряд виконує свої обов'язки аж до переведення виборів та покликання на основі їх вислідів нового уряду. В теперішньому парляменті консервативи мають 343 мандати, а соціялістична Партія Праці 278.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ У СПРАВІ ВІДВІДИН ХРУЩОВА В АМЕРИЦІ

МУСТАНҐИ І ХРУЩОВ

У „Свободі" з 5-го серпня ц. р. була поміщена стаття пера „юст" п. з. „Мустанґи в Конґресі". Прочитавши статтю з великим зацікавленням, я довідалася, що пані Вельма Джонстон із Невади добилася того, що справа охорони диких коней — мустанґів опинилася аж у Конґресі і певно буде полагоджена позитивно. Цих диких коней ловлять при допомозі літаків та автомашин, ранять в нелюдський спосіб, кидають на вантажні авта і непритомних везуть до фабрик консерв. Як видно із статті, пані Джонстон, ця „ремаркабел вумен", як її назвав конґресмен Берінґ, свої свідчення про негуманність супроти диких коней підперла доказовим матеріялом, цифрами, світлинами, зібраними впродовж 10-ти років. Акцію цієї пані підтримали люди з усіх кінців Америки і світу...

Прочитавши це, у мене зродилася думка, чи не добре було б, щоб ця „ремаркабел вумен" саме тепер, перед приїздом до Америки ката України, душителя людських вольностей Хрущова, подала до Конґресу зібрані так само старанно матеріяли, свідчення й фотознімки про найбільше в світі народовбивство, що його кілька десятиліть пляново переводить ненаситна Москва, — як мільйони живих людей, а не коней, замучено, закатовано в жорстокий спосіб, як на наказ цього самого Хрущова виморено голодом мільйони українців, а мільйони заслано на Сибір, Казахстан, Колиму, Соловки, як знищено церкви, школи і все те, що носить українське ім'я. Або як гинули під совєтськими танками безборонні українські жінки і діти у сибірській тайзі, чи мадярські на вулицях Будапешту... І все це діялося і діється безперервно на очах усього вільного світу, що спокійно приглядається, як московський молох захоплює все нові країни і хоче стерти Америку з лиця землі. Що більше, свободолюбний світ братається тепер з большевиками і не вагається на своїй вільній землі стискати руку кровожадного Хрущова, на наказ якого гинули в муках мільйони живих людей, а не диких коней-мустанґів, що за них так заступаються в Конґресі пані Джонстон і її однодумці.

Р. Турянська

Шикаґо

НЕХАЙ ГИНЕ СВІТ, ЩОБ ЖИЛА СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Давня римська правна засада — нехай гине світ, щоб жила справедливість — здавалася б переборщенням правної норми. Та вона радше підкреслює почуття правовости у римського претора, бо від справедливости, як чогось ідеально доброго, нічого поганого не може світові статися. Ні, він не пропаде, якщо буде в ньому панувати засада справедливости. Та гірше, коли підставові засади людських спільноти починають „шванкувати". З того приводу відрух громадянства та обурення значної його частини на приїзд Хрущова треба розглядати радше не як відірвану причину-явище, але як наслідок довготривалого процесу, суспільних переживань та засад, в яких від довшого часу перебуває людство. Нашу добу — двадцяте сторіччя — історія буде розглядати, як добу воєн і злочинів, садизму і безправ'я, в якому всякі засади етики й моралі, при мовчазному потуранні частини світу, перестали існувати. Злочин породжує злочин і приносить історичну ганьбу. Та зіставмо кілька історичних фактів.

Після першої світової війни, в якій жорстоко скривавилось людство, західній світ не реаґує на злочинну дію, що зростає на Сході. Захід мовчки потурає злочинам, в яких гинуть мільйони українців від голодової смерти, мільйони в концентраційних таборах та в казематах. Мало цього, західній політичний світ міжнародними договорами санкціонує режим, що відступив від усякої моралі й етики, визнає його де факто й де юре у міжнародних зносинах. Історична справедливість вимагала за це заплати. І жорстоко заплатили народи Заходу за те, що їх політичні проводи відступили від засад справедливости в 20-их і 30-их роках. Прийшли концентраційні табори, газові камери, мільйони жертв у другій світовій війні. А проте й далі західній світ примикає очі й договорюється з тими, що не збираються додержувати договорів. Значить, потурання злу і злочинам триває. Навіть кривава лекція в Кореї не переконала Заходу, що породжене зло у висліді дасть злочин, а ті, що відступили від засад людськости й справедливости, не стануть добрими через хвилеві усмішки. Війна — це страхіття, і ніяка жертва не є завеликою, щоб рятувати людство від того жахіття, але навіть в тому випадку не вільно відступати від людських засад справедливости, від християнських підставових норм етики й моралі у міжнародному політичному житті.

Небезпека чи зло не в тому, приїде Хрущов чи ні. Небезпека в тому, що світ стало йде по лінії, яка виминає або навіть неґує здорові й справедливі підстави людського правопорядку. Приїзд Хрущова — це немов грізне мементо для нас, щоб ми пам'ятали про нашу національну солідарність та свідомість, щоб, замість чвар і партійництва, в обличчі найбільшої небезпеки сповнювали наші громадські обов'язки. Правда, ніякі наші заходи не відвернуть того факту, а західній світ ще раз колись платитиме — і то криваво — за ще одну додаткову свою політичну дію. Лише одно болить нас, що до того західнього світу тепер і ми належимо, як його громадяни. І саме в ім'я цього мусимо протестувати й голосно кричати: Америко, куди йдеш? Знаємо з історії Америки, що все в грізну хвилину знаходилися мужі, повні почуття історичної відповідальности, які ставили ідеали людства, оперті на засадах Божих законів — вище від хвилевих успіхів, і перемагали, не раз ідучи проти кволої частини суспільства. Віримо, що й тепер так станеться, бо в кінцевім зударі мусять перемогти справедливість і добро. Масові телеграми до політичних мужів, що їх обговорювала „Свобода" на своїх сторінках — були б тим голосом перестороги, що його нарід посилає у вирішальні моменти.

Іван Скочиляс

СКЛАСТИ ЧВЕРТЬ МІЛЬЙОНА

У зв'язку з приїздом Хрущова краще менше крику робити, а властиво зовсім його зігнорувати. Зате велике і добре діло можна зробити з цієї нагоди. А яке? Це діло таке, що від нього багато буде відвертатись, утікати, як від самого чорта. Але я скажу для тих людей, які хочуть вільної батьківщини. Отож треба нашу силу показати. А як? До 15 вересня зібрати чверть мільйона долярів. Кожному приємно буде прочитати у жалібному числі „Свободи" таке: „З нагоди приїзду Хрущова українські патроти склали чверть мільйона долярів на цілі УККА".

Андрій Худій

Ню Йорк

Армандо Палясіо Вальдес

ХОСЕ

Повість

З еспанської мови переклав: Богдан І. Лончина

(26)

— Дон Телесфоро буде тут, як смеркнеться. — сказав сеньйор Де Мейра.

— В такому разі ніщо не стоїть на перешкоді. Як стемніє, чекаю на вас.

— Тепер, дон Сіпріяно, — сказав сеньйор Де Мейра, вклоняючись поважно, — я сподіваюся, що ніхто не довідається про те, що тут зайшло...

— Що ви хочете цим сказати, дон Фернандо? — спитав суддя, знову зблідну вши.

Дон Фернандо добродушно всміхнувся.

— Нічого такого, що могло б вас образити, пане судді... Ви — людина чести і не потребуєте, щоб вам пригадували про довірочність у ділах, що її вимагають. Я хотів тільки сказати, що в цій справі мусимо бути найбільш обережні, щоб ніхто не запідозрів наших намірів.

— Це інша справа, — відповів дон Сіпріяно, заспокоюючись.

— Отже, як стемніє, ви чекатимете на нас, правда?

— Так, сеньйоре.

— До побачення.

Аристократ простягнув руку представникові третього стану.

— До побачення, дон Фернандо, до побачення, Хосе.

•

Як тільки запала ніч, тепла й зоряна серпнева ніч, дон Фернандо, дон Телесфоро (який, на щастя, прибув незадовго перед тим) і Хосе подалися знову до дому судді. Дон Телесфоро увійшов всередину, а шляхтич і моряк залишились чекати під дверима. За коротку хвилину із жезлом, оздобленим китичками, вийшов дон Сіпріяно, а за ним секретар суду. Всі чотири, обмінявшись приязним поздоровленням, спрямували мовчки свої кроки вулицею вгору в напрямі до дому вчителя.

Як звичайно в тому часі, таверни були переповнені. Крізь їх відчинені двері виходив невиразний галас. Бідний Хосе йшов тремтячи із страху. Він — такий погідний і відважний серед бурхливих хвиль моря — чув, як серце йому стискається, а ноги гнуться, коли уявляв собі, що діятиметься з учителькою, як вона побачить, що її перехитрили. Більше ніж двадцять разів хотів він утекти й лишити тих добродіїв, щоб вони самі виконали своє завдання, але завжди здержувала його думка, що Еліса потребуватиме його приявности. Що могло діятися в тій хвилині з бідною дівчиною? Ставлячи собі таке питання, Хосе набирав сили і йшов далі за трьома добродіями.

Коли вони опинились перед домом учительки, суддя став і сказав тихо, як тільки міг:

— Тепер ввійду я тільки з дон Телесфором. Ви, дон Фернандо, можете залишитися з Хосе біля дверей на випадок, якби дівчині треба було додати відваги.

Моряк погодився на це із щирого серця.

XIV

У крамниці вчительки зібралися, як кожного вечора, деякі моряки та кілька старих жінок, що складали чолобитню багатству й значенню пані Ісавель. Крім того були там ще начальник пристані та один чоловік з Мараґатерії, що торгував маринованою рибою. Товариство сиділо мовчки, звернувши очі на дон Клявдія, який, сидячи за лядою на старім фотелі з волов'ячої шкіри, читав голосно з грубої, обтріпаної книжки.

У них був звичай проводити вечори за читанням якоїсь повісти. Зокрема жінки слідкували з великим вдоволенням за болючими пригодами героїв. Бо події, які описувано, були завжди дуже сумні, інакше товариство нудилося. Покинена чоловіком жінка, якій вдається за допомогою терпеливости й ніжности притягнути його знову в свої обійми; пригоди підкиненої дитини, що виявляється сином якогось князя; клопоти двох закоханих, яких жорстоко переслідує доля багато років. У Родільєро було два чи три тузені таких повістей, які обійшли вже кілька разів містечко, щоразу з блискучим успіхом. Всі повісті „кінчалися добре": це була конечна вимога. Дон Клявдіо, який був дуже чулий на описуване нещастя, звичайно плакав над ними і ніколи не забував піддати думку, що читання дещо відпружує голову.

Повість, яку він тепер держав у руках, мала наголовок „Маклььонія і Федеріко, або копальні Тиролю". Було це зворушливе оповідання про нещастя двох закоханих молодих людей, які народились у видатній родині і через суворість своїх батьків, примушені були власними руками заробляти на прожиток. Федеріко й Маклььонія таємно побираються. Її батько, князь з дуже поганою вдачею, переслідує їх. Вони втікають і Федеріко, як робітник, починає працювати в копальні. Аж нарешті народжується син. Вони переносять тисячу нещасть і несправедливостей. Нарешті князь м'якне і забирає їх з тріюмфом до свого палацу. Старі жінки і навіть чоловіки були зацікавлені цією повістю до найвищої міри. Час від часу котрась із них вигукувала співчутливим голосом:

— Ой, бідненька моя, скільки вона пережила!

Усе співчуття було призначене для жіночого елементу твору.

Ісавель, як звичайно, шила за лядою біля свого вірного чоловіка. Вона не дуже то сумувала над горем закоханих. Еліса теж сиділа й шила, але вона часто вставала з крісла, буцімто для того, щоб щось зробити, виявляла неспокій і кінець-кінцем звернула на себе увагу хитрої вчительки.

— Але ж, дівчино, ти маєш в собі сьогодні живе срібло!

Не живе срібло, а страх, дуже великий страх мала бідна дівчина. Скільки разів жалувала вона, що уступила намовам Хосе! Думаючи про те, що мало статися того вечора, вона здригалася. Серце танцювало їй у грудях з такою швидкістю, що їй аж дивно було, що ніхто цього не помічав. Вона вже молилася до всіх святих на небі й обіцяла їм сотки жертв, якщо тільки допоможуть у тій біді. „Боже мій, — говорила вона до себе, — зроби так, щоб вони не прийшли!" І щохвилини звертала перестрашений погляд до дверей. Ісавель, помітивши, що вона то блідне, то червоніє, як мак, сказала:

— Слухай, Елісо, ти хвора...

— Так, мамо, мені недобре — відповіла вона, передбачаючи з радістю, що матиме змогу вийти.

— Іди й лягай до ліжка, ти, мабуть, простудилась.

Дівчина не бажала собі нічого кращого. Вона залишила роботу, яку мала в руках, і швидко зникла за дверима, що вели до задньої частини крамниці. Кількома стрибками вибігла по сходах нагору до своєї світлиці і скам'яніла, почувши в крамниці голос дон Сіпріяно...

Справді, він і дон Телесфоро ввійшли в тій хвилині.

— Добрий вечір, пані і панове!

— Добрий вечір! — відповіли всі.

Учителька дуже здивувалась, бо дон Телесфоро вже довший час гнівався на неї і не приходив до крамниці. Після хвилини неприємної мовчанки дон Сіпріяно запитав привітно:

— А Елісочка?

— Вона якраз пішла до ліжка, бо трохи зле себе почуває, — відповіла Ісавель,

РЕЗОЛЮЦІЇ ШОСТОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

(ЩО ВІДБУВСЯ В ДНЯХ 9-12 ЛИПНЯ 1959 У ВІННІПЕГУ)

(1)

ГРОМАДСЬКІ Й ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ

1. КАНАДА

У багатонаціональнім канадійськім суспільстві надзвичайну вагу має наладнання гармонійного співжиття та взаємна пошана й толеранція між її національними групами.

Асиміляція, в розумінні знецінювання походження одних одиниць, роду, мови й релігії, — це калічення індивідуальности, й вона створює непереможні труднощі в розвитку зічрового суспільства.

Маючи на увазі добро країни свого громадянства, зі щирим бажанням, щоб Канада була на висоті своїх завдань, матеріяльно й духово, Шостий Конгрес Українців Канади постановляє:

1) Закликати українців Канади до вірности українським традиціям та послідовного їх примінення в розбудові всіх ділянок життя.

2) Реалізувати принцип повного збереження окремішности свого українського походження та самобутности, й дальше працювати, щоб спільна всім канадійцям державно-політична база міцніла через гармонійну єдність канадійського суспільства в різнородності його талантів і мозаїці культур, з особливим підкресленням важливости заховання й плекання рідної мови.

Ця державницька конструктивна платформа, в повній згоді з сучасними тенденціями розвитку в світі, повинна найти у відповіднім часі належний для себе вислів у Британськім Північно - Американськім Акті.

3) Ствердити факт, що канадійське громадянство забезпечує розвиток культурних цінностей, що їх може й повинна творити кожна етнічно-культурна спільнота в Канаді в своїх установах, та що ця праця має для добра Канади першорядне значення.

4) Обстоювати й реалізувати вимогу, що українські церкви, школи, культурні й наукові інституції, преса, товариства й організації, — це виразники частини канадійського життя та що з цього факту виникають їх управнення і привілеї, включно з моральною і матеріяльною піддержкою, як також гідне відношення до них і трактування їх, як інституцій першої необхідности.

5) Уповажнити Комітет Українців Канади продовжувати заходи перед федеральним урядом Канади в справі участи українців у Раді Канади (Кенада Кавнсил) й українських представників в її керівних органах.

6) Доручити Президії КУК вияснити до кінця справу перепису населення в 1961 році та подбати, щоб цей перепис був переведений з повним узглядненням мозаїки Канади та щоб переписні друки були примінені до дійсних фактів і умовин.

7) Піддержати заяву теперішнього міністра іміграції п-і Ферклов про пляновану ревізію Канадійського Іміграційного Акту, підкреслюючи факт, що він не відповідає теперішнім потребам Канади, та що його основна тенденція про расовий „балянс" перестаріла й для розвитку Канади шкідлива.

2. УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА СПРАВА

Український народ, своєю волею і леґальними актами свого парляменту — Української Центральної Ради, після розвалу російської імперії у 1917 році, відновив свою незалежну державу у формі Української Народної Республіки.

З постанням української незалежної держави, заіснувала для демократичного світу велика нагода назавжди покінчити з російським імперіялізмом і допомогти народам у цій частині Европи зажити в своїх країнах мирним життям.

Тому, що цю історичну нагоду тодішними провідниками Заходу не використано, та що нині в цій частині Европи, на місце незалежної України й інших незалежних демократичних країн, що були б нашими союзниками, існує тюрма народів СССР ,загроза для усього світу, ґльобальних розмірів, і тому ,що це є проблема життя і смерти мільйонів людей, або урятування, чи загибіль людства та його цивілізації взагалі, Шостий Конгрес Українців Канади постановляє:

1) Звернутися до Канадійського Уряду, щоб він прийняв у заграничній політиці Канади програму визволення народів, поневолених комуністичним московським режимом, та щоб у зв'язку з цим на дипломатичній дорозі запропонував урядам Британського Комонвелту й країнам НАТО заключення Міжнародної Конвенції Визволення.

Ця Міжнародня Конвенція мала б мати в своїх заложеннях мирний ідеологічно - політичний характер, а її цілі були б слідуючі:

а) Державна незалежність України й інших народів, поневолених Москвою.

б) Необмежене право тих народів на вільне в демократичних виборах обране представництво й творення своїх державних урядів.

2) Звернутися до Канадійського Уряду, провінціональних урядів, університетів та інших наукових інституцій, преси й радія, з представленням, що вживання терміну „Рашія" у відношенні до України ,або ідентифікування Росії з СССР, противиться існуючим фактам у тій частині Европи й спричинює серйозні ускладнення.

Шостий Конгрес Українців Канади пересилає українському народові в Україні сердечний привіт і приречення усебічної допомоги визвольній справі України.

4) Вважаючи існування одного консолідаційного й репрезентаційного всеукраїнського центру необхідним для успіху української визвольної політики, українці Канади глибоко затривожені, що в умовах швидко назріваючих світових подій, які можуть поставити українське питання у площині актуальної світової проблеми, українські політичні групи в Европі не дійшли до повної консолідації в Українській Національній Раді. З огляду на те, Шостий Конгрес Українців Канади апелює до Української Національної Ради й до українських політичних груп та їх проводів в Европі, щоб вони в ім'я добра української справи завершили остаточну консолідацію.

Шостий Конгрес Українців Канади доручає Президії КУК: Покликати в найближчому часі спеціяльну комісію в цілі справдження можливостей здійснення консолідації.

5) Увійти в порозуміння з Виконавчим Органом Української Національної Ради й Проводами всіх українських політичних центрів і партій в Европі, а саме: Закордонним Представництвом Української Головної Визвольної Ради, Закордонними Частинами Організації Українських Націоналістів, Організацією Українських Націоналістів (за кордоном) і Союзом Гетьманців - Державників, та підготовити, за попереднім узгідненням з ними, Конференцію Українського Круглого Стола, для оформлення одного центрального всеукраїнського політичного представництва у вільному світі.

6) Шостий Конгрес Українців Канади стверджує:

Добро української справи вимагає об'єднання всіх українських національних громадських організацій у всіх країнах для досягнення координації праці й збереження духово - культурної й національної єдности. І тому в умовах назріваючих світових подій Шостий Конгрес Українців Канади вважає необхідним скликати Світовий Конгрес Українців і створити Світовий Союз Українців.

Шостий Конгрес Українців Канади доручає Президії КУК негайно порозумітися з Президією УККА і скликати в найближчому часі конференцію ПАУК для еформування підготовчого Комітету для скликання Світового Конгресу Українців.

Шостий Конгрес Українців Канади підтверджує становище всіх попередніх Конгресів Українців Канади, що теперішній уряд в Україні, накинений із Москви, не є виразником волі й думки українського народу, та що в Україні безперервно ведуться намагання обмосковлювати і продовжувати ліквідацію державних прав українського народу.

Україна донині не має своїх дипломатичних представництв, не зважаючи на конституційні управнення. Українське населення під різними претекстами вивозиться поза границі України й в наслідках цієї московської політики населення України позбавлене нормального приросту, як це доказує хоча б найновіша совєтська статистика. Немає релігійної свободи в Україні й насильне знищення Української Автокефальної Православної Церкви й Української Католицької Церкви заступлене московською режимою церквою. У шкільництві України московську мову підноситься понад українську мову, як це особливо ярко доказує остання зміна шкільних законів в Україні. Малотиражні літературні й наукові видання в українській мові, жалюгідний стан, що Україна дотепер ще не має енциклопедії, а навіть доброго словника, бідна по змісті й формі преса, до речі, у великій частині друкована в Україні московською мовою, завершує катастофальний визискувальний стан України, що в заграничній пропаґанді московські послушники називають незалежністю й суверенністю.

Шостий Конгрес Українців Канади доручує КУК покликати спеціяльну комісію, що повинна зібрати й детально опрацювати факти про колоніяльну систему у всіх ділянах життя, що її Москва примінює до України, й опублікувати друком документтальну працю англійською мовою.

3. ПОЛІТИЧНА ЕМІГРАЦІЯ КРАЇН САТЕЛІТІВ

Деякі політичні еміграційні центри сателітських країн, від довшого часу, своїм посяганням на корінно українські землі, вносять неспокій і недовір'я в опінію українців Канади щодо намірів у відношенні до України.

Деякі з-поміж них висувають претенсії до частин української етнографічної території, що колись були під їх окупаційними режимоми, не дивлячись, що це претенсії старого завойовницького типу та що злощасна доба їх панування над українським народом й українською територією безповоротно проминула. Особливо настирливі зо своїми імперіялістичними претенсіями є польські еміграційні центри у відношенні до Західньої України.

Супроти цього Шостий Конгрес Українців Канади в цій справі ухвалює:

1) Проголосити рішучий протест проти цих нездорових проявів і доручити КУК переслати цей протест Польському Еміграційному Урядові в Лондоні та Польському Американському Конгресові.

2) Переслати копії цього протесту урядам — Великої Британії, де є осідок Польського Еміграційного Уряду і ЗДА, де є осідок Польського Американського Конгресу, за нотифікацією цього кроку й з ширшим вияснениям урядові Канади.

3) Закликати Асамблею Поневолених Націй, щоб вона перевірила свої позиції й знайшла позитивну плятформу для взаємин з українським та іншими підсовєтськими еміграційними центрами, на базі взаємного пошанування національних стремлінь та без посягань на землі сусідів.

(Продовження буде)

Закінчення навчання в парафії св. Юрія Переможця в Міннеаполісі, Мінн.

Школа Українознавства при Українській Православній парафії св. Юрія Переможця в Міннеаполісі успішно закінчила 14-го червня ц. р. шкільний рік.

В суботу 13-го червня переведено усні й письмові іспити в усіх клясах в присутності представників батьків та парафіяльного уряду, в неділю 14-го, по Службі Божій настоятель парафії о. Андрій Кість в сослуженні о. диякона Миколи Годинського відправив Молебень при гарному співі хору під керуванням о. протодиякона Миколи Бриня.

В гарно прибраній церковній залі відбулася урочистість закінчення шкільного року. Директор п. Іван Сингаївський подякував учительському персоналові, прот. о. А. Кістеві, пані Зінаїді Корсунській, п-і Надії Божанич, п-і Ніні Булавицькій, пані Тамарі Шиян, п. Олександрові Канцюпі та виховательці дитячого садочку пані Клавдії Глобі за старанну працю в школі та дружню співпрацю. Подякував і членам Батьківського Комітету голові п-і Ніні Булавицькій та скарбникові п. Григорію Будулякові за допомогу школі.

П-і З. Корсунська від учителів, п-і Надія Стефанська від батьків, голова парафіяльного уряду п. Леонід Папара від парафії й прот. о. А Кість як настоятель й учитель релігії — висловили подяку директорові школи за його працю в школі.

Директор п. Іван Сингаївський здавав звіт про працю в школі. До школи вписалось 45 дітей, але не всі вчилися до кінця року. Діти навчались української мови, історії, географії, літератури і мистецтва. Крім того вели працю в дитячому садочку, куди приймаються діти від 4-ох років. Школа провадила культурно-мистецьку діяльність, нагадуючи дітям про українські національно - релігійні традиції.

Під час різдвяних вакацій поставлено п'єсу на дві дії „Орися" скомпоновану учителями, яку відограли діти 2-го січня з великим успіхом. Показано в першій дії ліс, засипаний снігом, ялиці, кущі, де дівчинка Орися заблудила.

Друга дія відбувалася в українській селянській хаті, прибраній до Свят-вечора. Показано різдвяні звичаї а прихід колядників із звіздою доповнив цілість Свят-Вечора.

Прекрасні костюми сніжинок і звіряток приготовила п-і Надія Стефанська, а п. Антін Кість подбав про гримирування виконавцям роль. Ролі старших в цій п'єсі грали учні шостої кляси: ролю Орисі — Валя Гахова; матері — Надія Бринь; батька — Богдан Романенко; діда — Микола Прядка а Петруся — учень третьої кляси Григорій Будуляк. Ролі сніжинок і звіряток грали діти-учні дитячого садку та молодших кляс школи. Після вистави були роздані подарунки дітям Рідної Школи та іншим — присутнім в залі. П. Антін Семенюк сфільмував ту всю виставу.

День Т. Шевченка відбувся 14-го березня. По Службі Божій відправлено в церкві Панахиду за вічний спокій душі батька Тараса, пізніше діти й парафіяни перейшли до церковної залі, де відбулася святочна академія. Учениці Люба Божанич, Валя Руф та Оля Шиян склали сплетений із живих синіх та жовтих квітів вінок перед гарно оздобленим портретом Шевченка. Учень шостої кляси доповідав про поета. Шкільний хор відспівав „Реве та стогне Дніпр". З декляміаціями виступали Микола Прядка — „Леґенда" В. Сварога; Люба Фесенко — „Княжна" (уривок з поеми Т. Шевченка); Богдан Мельниченко — уривок із „Сну" а Гриць Будуляк сказав віршик „Я маленький хлопчина". Хор дітей відспівав „Садок вишневий" та „Заповіт". Акомпаніювала п-і Зоя Мельниченко.

Третя імпреза — це День Матері 31-го травня. В церкві відправлено Молебень за здоров'я матерів і дітей і всіх вірних, за край Американський і Матір-Україну. Відправляв прот. о. А. Кість з дияконом о. М. Годинським. В церковній залі відбулася така програма: привітання батькам, родичам і гостям сказав дир. школи п. І. Сингаївський, декляміацій дітей, гри на піяні й клярнеті, українських народних танків й хорового співу. В поодиноких й групових декляміаціях виступали: О. Божанич, Галя Гаєвич, Наталка Мартиненко, Юрчик Мельниченко. Тони Руф і Аркадій Сингаївський з дитячого садку, та учні Петрусь Гахов, Люба Божанич, Оленка Кукурудза, Валя Руф. Оленка Стефанська й Оля Шиян та Микола Прядка.

В грі на піяні виступали О. Стефанська, О. Кукурудза та Михась Прядка. Грав на клярнеті Богдан Мельниченко, а йому акомпаніювала його мама п-і Зоя Мельниченко.

В українських народних танках виступали Л. Фененко, В. Гахова й М. Прядка. Шкільний хор, в якому співали майже всі учні, проспівав „Садок вишневий"; „А вже весна"; і „Мати сина колихала" під проводом прот. о. Кістя, акомпаніювала п-і Зоя Мельниченко. Сцена була прикрашена квітами та по-мистецькому зробленими великими літерами гаслом „Слово „Мамо" — це велике, найкращее слово" — Т. Шевченка, що зробив артист п. Ол. Канюка. Після програми щасливі діти понесли квіти своїм матерям.

Інж. Антін Романенко

Надія Васьків дістала стипендію до мистецької школи

Надія Васьків

Надія Васьків, донька Дмитра і Ольґи Васьків, з Нюарку, Н. Джерзі, закінчила з відзначенням „Артс Гайскул" і за свої здібності, дістала на наступний рік стипендію.

17-літня Надія під час закінчення школи мала чимало своїх малюнків на шкільній виставці. І за свою пильну науку, дістала стипендію на 1959/60 рік від „Тічерс Ассосіейцен", в „Нюарк Файн енд Індустріял Артс". Надія народилася на Волині і 7-літньою дівчинкою прибула зі своїми батьками з Д. П. табору з Німеччини до ЗДА. Ця молода українка цікавиться минулим та сучасним життям України. Всіх своїх товаришів та вчителів старалася поінформувати про Україну як свою рідну Батьківщину.

Т. Г.

Проф. П. Юзик виїхав до Англії вивчати матеріяли про поселення українців в Канаді

Українські професіоналісти і бизнесмени в Торонті влаштували 20-го серпня в Сівей Готелі прощальний вечір для проф. П. Юзика. Вечером проводив Іван Ілащук, а промовляли мґр. Василь Гультай, д-р Осип Бойко і проф. П. Юзик. Потім була загальна гутірка. Наступного дня 21-го серпня проф. Юзик відвідав Секретаріят Екзекутиви Відділу КУК а 22-го серпня виїхав до Англії, де в Лондоні буде збирати матеріяли про перших українських поселенців Канади.

Комітет Прихильників Школи Танків В. Авраменка в Торонті влаштував прийняття для голови такого самого Комітету у Вінніпеґу — проф. П. Юзика, який затримався в Торонті. Прийняття відбулось 18-го серпня в домі члена згаданого Комітету І. Журавля. Вечір відкрив голова Комітету адв. Андрій Орищак і привітав проф. П. Юзика з Вінніпеґу та В. Авраменка, який прибув на цю оказію з Дітройту. По вечері, яку приготовили пані під проводом п-і Журавель, проф. Юзик виголосив цікаву промову, в якій згадав про свою місію до Лондону, щоб зібрати якнайбільше автентичних матеріялів про поселення українців у Канаді. Говорив про ролю Авраменка, та про значення його школи танків, які стають чим далі популярніші, бо їх вивчають і канадійські школи. Український танок стає частиною канадійської культури.

Промовляв і ген. М. Садовський, який зазначив, що професор Юзик є нашим амбасадором до Англії, а п. Василь Авраменко заслужений для української справи на американському континенті. Секретар Екзекутиви КУК та Головної Управи НТШ в Канаді д-р Ст. Росоха в імені цих двох установ побажав успіхів проф. Юзикові і щасливої дороги. Прощали ще проф. Юзика В. Біберович, І. Журавель, п-і Мошук, П. Слонь та інші.

Провідники АФП-КІО проти нового робітничого законопроєкту і великих підприємців

Вашингтон. — В „Дні Праці" провідники Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій гостро виступили проти нового робітничого законопроєкту, ухваленого Конґресом минулого тижня, і проти великих підприємців за те, що не розуміють потреб робітництва. Голова АФП - КІО Джордж Міні видав окреме звернення з приводу „Дня Праці", в якому заявляє, що зорганізоване робітництво підтримує вповні спілку сталеварів в її боротьбі за збільшення заробітних платень. В цьому „Дні Праці", казав Міні, американці є віддані ідеалам волі, рівним можливостям для всіх і справедливій винагороді за працю". Голова спілки електричних робітників і містоголова АФП - КІО Джеймс Б. Кері сказав, що мало є в публічному житті людей, які так мало визнавалися б на законодавстві про працю і на відносинах серед світу праці, як президент Айзенгавер. Також і інший містоголова АФП - КІО, голова спілки автомобільних робітників Волтер Рутер сказав, що існує „дефіцит в праці" уряду Айзенгавера, який дбає більше „про збалянсовання бюджету, як збалянсовання економіки". Великі підприємці, гадає Рутер, монопольно контролюють важливі сектори економіки, керуючися своїми еґоїстичними інтересами, і недбаючи про робітників, фармерів і консументів.

В АМЕРИЦІ

● Голова Крайового Комітету для обрання президентом губернатора Рокефеллера Дж. В. Саллад заявив, що вже зорганізовано два такого роду стейтові комітети. Комітет в Індіяні очолює Джозеф Л. Саттон із Влумінґтону, Індіяна, а комітет в Алабамі — І. Л. Смит з Тускалюзи.

● **Головний лікар ЗДА Лерой Е. Бирні сказав,** що найбільше нездужають на паралітичне поліо особи, які не були щеплені вакциною д-ра Солка. 83,7% осіб, які захворіли на поліо — це ті, які не були зовсім щеплені, або не по три рази перейшли щеплення.

● **Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні,** промовляючи в Лос Анджелесі, сказав, що тільки наївні люди можуть думати, що Хрущов не знає життя у ЗДА і тому, мовляв, треба його запросити до цієї країни. Це — заявив Міні — дуже небезпечна ілюзія. Хрущов знає більше про ЗДА, як ми про СССР, а головна його ціль — підбити світ і впорядкувати його на комуністичний лад.

● **Д-р Бернардо А. Гавсей** — професор університету в Буенос Айресі, Арґентина, відзначений нагородою Нобеля, промовляючи на Світовій Конфер. Лікарського Виховання, сказав, що правдивим науковцем є лише той, хто присвятив себе досліджeнню, тобто старається розкрити ще невідомі факти, які поширюють наукові обрії. Саме збирання фактів без жадних висновків — це не є наука. Науковець працює не для слави та грошей, а з любови до правди.

● **5-річний Ірл Майк Дженкінс із Савт Бенду в Індіяні,** вертаючись зі школи в перший день навчання, висів не на тій, де мав висідати, стації автобуса, внаслідок чого поліція знайшла його аж 5 миль від дому, в стейті Мишиґен. Вдома він жалівся матері: — „Цілий день навчали мене в школі, а я й досі не вмію відчитувати знаків вздовж дороги".

КОНВЕНЦІЯ ЛІҐИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ МАЄ НАЙБІЛЬШУ УВАГУ ГРОМАДЯНСТВА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лення з діяльности Ліґи склав голова Тарас Шмагала, його заступник і організаційний референт Мирон Куропась та фінансовий референт В. Сосновський, як також призначено ряд комісій, між ними виборчу, резолюційну та провірочну. В рямках конвенції відбувся в неділю, 6-го вересня, по полудні великий концерт з виступами оркестри та хору і танцюристів української католицької молоді з Торонта, танцюристів МУН з Торонта, та цілого ряду солістів і квартету „Верховина" з Торонта. Імпрезу, що відбулася в заповненій залі театру Істмана, закінчено відспіванням українського національного гимну. Ввечорі того ж дня відбувся в балевій залі готелю Манґер, в якому відбувалася конвенція, конвенційний бенкет і баль, подробиці з яких, як і з закінчення конвенції будуть подані в чергових числах „Свободи".

ПОНАД 6,000 ОСІБ, В ЦЬОМУ МАЙЖЕ ТРИ ТИСЯЧІ МОЛОДІ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ЗДВИГАХ СУМА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ли 83 сенатори, 45 конґресменів, 24 губернатори, 33 посадники міст, як і 20 амбасад різних країн. Здвиг схвалив ряд привітань, а між схваленими резолюціями є також резолюція проти відвідин ката України Нікіти Хрущова в цій країні. Поодинокі промовці закликали сумівців до участи в мирних демонстраціях проти Хрущова в їхніх громадах. В дефіляді, якою закінчено формальну частину маніфестації, взяли участь сумівці осередків з Балтимору, Боффало, Бостону, Брукліна, Вилиментику, Гартфорду, Джерзі Сиґі, Йонкерсу, Нюарку, Ню Йорку, Ню Гейвену, Обурну, Пассейку, Рачестеру, Трентону і Филаделфії. З Боффало і Вилиментику приїхали сумівці зі своїми духовими оркестрами, а з Рачестеру із своїм хором і бандуристами під проводом відомого диригента Володимира Божика.

НА СОЮЗІВЦІ ВІДБУВСЯ 6-ИЙ КРАЙОВИЙ З'ЇЗД БРАТСТВА ДИВІЗІЙНИКІВ У ЗДА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ня учасники з'їзду взяли участь в Службі Божій, відправленій під вільним небом в каплиці „Союзівки" Всч. о. Любомиром Гузарем, який виголосив глибоко змістовну проповідь про службу Богові і Батьківщині. Члени Братства, кол. вояки 1-ої Дивізії УНА стояли із своїми прапорами під час Служби Божої зорганізованими рядами під проводом ген. П. Шандрука, і голов Головної та Крайової Управ Братства д-ра Л. Ортинського та Івана Скіри. Після Служби Божої була відправлена Панахида за поляглих вояків Дивізії, після якої відбулося посвячення прапорів Головної Управи Братства та Крайової Управи Братства у ЗДА і передання цих прапорів хорунжим, що його довершили ген. Шандрук та д-р Володимир Ґалан, голова Гол. Управи ОбВУА.

В неділю по полудні відбулась спільна Конференція комбатантських організацій в ЗДА, фактично Об'єднання б. Вояків Українців (ОбВУА) та Братства Дивізійників, під головуванням голов тих організацій в ЗДА, д-ра Володимира Ґалана й інж. Івана Скіри. Виголошено доповіді: проф. Шанковський „Нарис історії українських військових формацій за останніх 250 років", Олег Лисяк „Військова традиція і наш підхід до виховування молоді" та д-р В. Ґалан „Значення громадської праці в організації комбатантів". Маніфестаційну резолюцію в зв'язку з приїздом Хрущова до ЗДА, зголошену інж. М. Ліщинським, передано Комісії, зложеній з пп. О. Лисяка, Федюка і ред. Кедрина. Прийнято постанову, щоб Управи ОбВУА і Братства дивізійників обміркували можливості співпраці в ділянках одної репрезентації українських комбатантів назверх, в ділянці виховання молоді та у видавничих справах. Підкреслено успіх спільної комбатантської Суспільної Служби. — Вечірнім бенкетом з участю коло 150 осіб проводив д-р Любомир Ортинський. Молитву провели о. Вілянич і о. Гузар. Промови назагал відпали, промовляв тільки о. Вілянич. Юрій Лаврівський викликав захоплення „Привітом Ґриця Зозулі" з'їздові Дивізійників. Приявні до пізньої ночі перевели час за столами на приятельській гутірці, переплітаній вояцькими піснями.

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ НА „СОЮЗІВЦІ"

(Закінчення зі стор. 1-ої)

шість здобув Модест Венгринович, КЛК, Ню Йорк, друге Богдан Каратницький, КЛК, Ню Йорк, і 3-тє та 4-те Ярослав Рожанковський та інж. Мирослав Лепкалюк, КЛК, Ню Йорк. В конкуренціях юнаків перше місце здобув Ростислав Смаль, „Черник", Дітройт, друге Орест Заклинський, КЛК, Ню Йорк, третє — Яромир Гук, Союзівка, й четверте Іван Левкович, „Леви", Шикаґо. В конкуренції юначок перше місце здобула Андрія Марія Кейбіда, Союзівка і друге Ярослава Павлічка, КЛК, Ню Йорк. — Господарем змагань був Карпатський Лещетарський Клюб (КЛК), Ню Йорк, під проводом інж. Богдана Рака, Юрія Купчинського, Володимира Шарка, Ярослава Бурбелла, Василя Захаркова, Ігоря Воєсвідки і Михайла Яримович. Суддями були змагуни і змагунки. Роздача грамот і нагород відбулася в понеділок 7-го вересня о год. 2-гій по пол. Мандрівні нагороди УН-Союзу, редакції „Свободи" й „Українського Тижневика" та Союзівки вручили гол. касир УНСоюзу Роман Слободян, ред. Антін Драґан та дир. Данило Слободян. Індивідуальні нагороди уфундовані цього року вперше д-ром Степаном Войтовичем із Шикаґо для першунів у конкуренціях чоловіків і жінок і фірмою „Арка" з Ню Йорку для першунів у конкуренціях сеньйорів вручили Юрій Купчинський і ред. Богдан Кравців в імені фундаторів.

В „Дні Праці" в Ню Йорку маніфестувало 114,699 робітників

Ню Йорк. — „День Праці" цього року в Ню Йорку був днем маніфестації зорганізованого робітництва, і по П'ятій евеню пройшло в зорганізованих рядах 114,699 робітників, членів Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій. Приглядалося цій найбільшій в цьому місті маніфестації коло 400,000 осіб. На трибуні відбирали дефіляду губернатор стейту Рокефеллер, посадник міста Роберт Вагнер і кардинал Ню Йорку Френсіс Спеллман. Ґуб. Рокефеллер і посадник Вагнер заявили, що ця маніфестація була б добрим виявом сили вільного робітництва, і її повинен би побачити Хрущов. В параді взяло участь теж 200 оркестр, 57 прикрашених тягарових авт, в яких їхали драматичні й кінові артисти, які належать до професійних організацій. Окремі робітничі спілки витратили на цю маніфестацію $325,000. Робітництво бажало показати свою силу та своє значення в економіці цієї країни, і тому працедавці не сміють легковажити тих, які працюють для розбудови країни.

З початком 1960 р. відновляться переговори про роззброєння

Об'єднані Нації. — Чотири великодержави рішили, що з початком нового року почнуться переговори про міжнародне роззброєння на новій Комісії, що її ті великодержави вирішили. Членами тієї нової 10-членної Комісії будуть ЗДА, Англія, Франція, Канада й Італія з західнього боку та СССР, ЧСР, Польща, Румунія і Болгарія з комуністичного боку. Совєти хотіли спершу впровадити до тієї Комісії Альбанію, але західні держави рішуче запротестували проти цього. Формально існуюча Комісія Роззброєння Об'єднаних Націй збереться наприкінці цього тижня, щоб вислухати офіціяльне повідомлення про рішення чотирьох великодержав покликати до життя згадану нову Комісію поза Об'єднаними Націями і без їхної згоди. Чотири великодержави повідомили про це генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда. Генеральна Асамблея ОН вибрала в 1957 році 25-членну Комісію, яку проте Совєти бойкотували, не погодившись на її склад. В минулому році поширено ту Комісію на всіх членів ОН, але це рішення залишилось теж лише на папері. Совєти настоювали, що нова Комісія мусить мати „паритет" представників Заходу і комуністичного бльоку і ту свою вимогу таки переперли.

Даляй Ляма зголосить справу Тибету до Об'єднаних Націй

Ню Делі.—Релігійний і політичний провідник вільного Тибету Даляй Ляма — особисто або через свого заступника, яким, мабуть, буде один з його братів, звернеться до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй з закликом взяти в оборону Тибет проти винищування його окупантськими китайськими комуністами. Формально справа Тибету все ще може бути відновлена в Об'єднаних Націях у зв'язку з зголошенням в 1950 році Сан Сальвадором протесту проти окупування Тибету комуністичним Китаєм. Генеральна Асамблея відклала тоді цю справу, щоб ніби дати змогу заінтересованим країнам мирно поладнати її. У висліді того „мирного" поладнання прийшло фізичне винищування тибетців. Даляй Ляма, який протягом свого двотижневого перебування в столиці Індії розмовляв з різними закордонними дипломатами, між іншим із американським шарже д'аффер, заповів внесення справи на терен ОН. Індія отягається бути спонзором того внесення, вказуючи на формальні перешкоди: що Тибет не був визнаний суверенною державою з приналежністю до ОН і що комуністичний Китай не є членом ОН.

У СВІТІ

● **Нікіта Хрущов** дістав 150 долярів авторського гонорару від американського квартальника „Форін Афферс" за статтю, яку надруковано там минулого тижня. У тій статті Хрущов порівнює „суверенні" совєтські республіки, передусім УССР, з американськими стейтами. Ту статтю спершу надіслано в англійському перекладі, а згодом в російському ориґіналі. Редакція, за згодою совєт. амбасади у Вашинґтоні, перевела деякі мовно - стилістичні поправки.

● **Два видатні східньо - німецькі комуністи,** Карль Ширдеван і Фріц Зельбман, оприлюднили на сторінках комуністичного „Ноєр Веґ" покаянну заяву в якій заявляють, що вони „зле зрозуміли" промову Хрущова й постанови 20-го з'їзду Компартії СССР у 1956 році. Названих комуністів усунено з високих державних становищ у Східній Німеччині в минулому році за опозицію проти німецького сталініста генераль. секретаря партії Вальтера Ульбріхта.

Д-р Теодора Кармана, американця німецького роду, видатного фахівця аеродинаміки, обрано головою міжнародної комісії в Лондоні, яка має підготовити створення постійної міжнародної Академії в справах астронавтики і взагалі справ, зв'язаних з обслідуванням міжпляметних просторів у зв'язку з можливостями подорожування в них.

Ню Гейвен і околиця протестують проти Хрущова 13 вересня

Ню Гейвен, Конн. — Український Конґресовий Комітет Америки, Відд. в Ню Гейвені, Конн., на ширшому громадському зібранню представників організацій та громадянства в дні 30-го серпня, постановив спільно з іншими поневоленими народами та довколичними українськими громадами відбути Протестаційну Демонстрацію з походом 13го вересня 1959 р., з приводу прибуття небажаного „гостя" Нікіти Хрущова — ката України до Америки. Протестаційну Демонстрацію попередять Богослужби в обох українських церквах в наміренню Українського Народу, після яких відбудеться Протестаційне Віче в год. 11.30 перед пол. в церковній залі при 563 Джордж Стріт, звідки зформується Протестаційний Похід на Ґрін біля Смолоскипа Свободи, де зложать жалібний вінок. До участи запрошені сен. Дадд, що перший рішуче запротестував проти Хрущовських відвідин, посадник міста Ричард С. Лі та інші. Про цей намір протесту широко розписалася місцева англомовна преса, зокрема „Ню Гейвен Реджістер", який дав докладний опис нарад як також підстави українців для тої протестаційної акції, представляючи Хрущова, як ката України, відповідального за вбивство мільйонів українців: голодом 1933 р., масакрою у Вінниці 1937 р. й іншими злочинами. На тих зборах створено ширший Громадський Комітет, який взиває всіх українців, місцевих й сусідніх околиць, до масової участи в демонстрації.

● **3-го вересня ц. р. 14-річний** Грант Янґ із Брукліну, Н. Й., погрожуючи ножем намагався знасилувати у порожньому вагоні підземки 23-річну медичну сестру Клару Різ, яка своїм криком заалярмувала кондуктора. На найближчій стації поліція заарештувала злочинця. Через кілька годин після того суддя Леонард Руїзі засудив його на сім років поправчого дому. Янґ має діло з поліцією від 11-го року свого життя, і тільки недавно був випущений із школи для злочинних учнів.

ТАРЗАН, ч. 4,325. Церемонія починається.

WHEN ALL WAS STILL, THE WITCH-DOCTOR CANTED, "YOUR SUBJECTS ARE HERE, OVAR. GIVE THEM YOUR WORDS OF WISDOM!"

GLANCING SPITEFULLY AT TARZAN, HE HELD FORTH AN EARTHEN JUG, ORDERING THE NATIVES TO DRINK.

NOW HE THREW SOME POWDER INTO THE FIRE. THE FLAMES LEAPED UP, ILLUMINATING FEARFUL FACES. THUS THE IMPRESSIVE CEREMONY BEGAN!

Коли все стишилося, знахур оголосив. — Твої підвладні зібрані тут, Оваре. Скажи їм слова Твоєї мудрости!

Зловбливо глянувши на Тарзана, він тримав в руках гляняний збанок, наказуючи тубульцям пити.

А тоді він вкинув трошки порошка в огонь. Бухло полум'я і освітило настрашені обличчя. Так почалася ця вражаюча церемонія.